

اخبار گوش کن!

تا کلاحت پس معرکه نباشد

اطلاعات باید در دسترس باشند

عواملی وجود دارند که اجازه نمی‌دهند اطلاعات گردش آزاد داشته باشند. البته این گردش اطلاعات باید صحیح باشد. مثلاً در هر کشوری اطلاعاتی هستند که محرمانه‌اند و برای حفظ امنیت کشور لازم‌اند. یا برای اینکه دشمنان از آن‌ها سوءاستفاده نکنند، باید طبقه‌بندی شوند. اما این اطلاعات استثنا هستند و مردم باید از سایر اطلاعات خبر داشته باشند. پس اول باید امکان دسترسی به اطلاعات فراهم باشد.

تحلیل کنید

اطلاعات را برای تزئین که نمی‌خواهیم. باید بتوانید از انبوه اطلاعاتی که امروزه از جاهای گوناگون مثل رسانه‌ها یا جاهای دیگر به دست می‌آوردید، استفاده کنید. این استفاده این‌طور است که اطلاعات را تجزیه و تحلیل می‌کنید و نتایجی از آن‌ها به دست می‌آوردید که این نتایج و علامت‌هایی که از آن تحلیل به دست می‌آوردید، می‌تواند به شما کمک کند و انگیزه‌بخش کارها باشد.

همه برای یک چیز!

در مجموعه‌هایی مثل شرکت، کارخانه و تولیدی کوچک و بزرگ ممکن است افراد انگیزه‌های متفاوتی داشته باشند. این خیلی مهم است که بتوان این انگیزه‌ها را با یکدیگر هم‌جهت کرد. یعنی مثلاً انگیزه‌های کارگر و کارفرما در انجام کار و پروژه یکی و هم‌جهت باشند. این‌طور اگر بشود، مجموعه با سرعت و کیفیت بیشتری حرکت می‌کند.

نظارت مهم است

باید ناظر بیرونی و ناظم بیرونی وجود داشته باشند. در شرط‌هایی که خدا در قرآن مثلاً در سوره بقره برای معامله در نظر گرفته، یکی این است که برای معامله شاهد هم وجود داشته باشد. علاوه بر اینکه به رعایت حال یکدیگر هم توصیه کرده، اما هم‌زمان شاهد هم خواسته است.

انسان همواره در پی کسب اطلاعات است، زیرا اطلاعات می‌تواند محرک انسان به سوی انجام‌دادن یا ندادن کاری باشد. در اقتصاد، داشتن اطلاعات می‌تواند تنظیم‌کننده رفتار اقتصادی فرد باشد. پس اهمیت دارد. از سوی دیگر، پاداش‌ها و جریمه‌ها نیز از عوامل انگیزش‌بخش مثبت یا منفی هستند که در بخش‌های گوناگون زندگی وجود دارند. اطلاعات گذشته و آینده در اقتصاد می‌توانند دقیقاً نشان‌ها و علامت‌هایی از نوع پاداش و جریمه در آینده داشته باشند که بر رفتار اقتصادی ما اثرگذارند. پس داشتن اطلاعات و تعریف عوامل انگیزشی در کار خیلی مهم است.

دو نکته کلی درباره اطلاعات در اقتصاد و تجارت

اول اینکه لازم است دو طرف معامله به‌صورت عادلانه از اطلاعات خبر داشته باشند. مثلاً اگر خریدار زمینی از اینکه در آینده جاده‌ای از کنار آن خواهد گذشت خبر داشته باشد، اما فروشنده اطلاع نداشته باشد، یا اینکه در راتبه (بورس)، خریدار سهام از حمایت خاص و رونق آینده سهم خبر داشته باشد، اما فروشنده اطلاع نداشته باشد این معاملات از نظر اسلام درست نیستند. نکته دوم هم آنکه در معامله باید همه چیز شفاف باشد و نقطه مبهمی وجود نداشته باشد، چون این نوع معاملات در جامعه مسلمان نارضایتی ایجاد می‌کند. پس اگر فروشنده چیزی شدید، نباید عیب محصولات را به خریدار نگوید. نقل است که به همین علت پیامبر اکرم (ص) فروش پارچه در سایه را منع کرده بودند.

منبع: کتاب الگوی پیشنهادی اسلامی-ایرانی تربیت اقتصادی

تولید اطلاعات

یک

جاهایی هستند که کارشان باعث می‌شود اطلاعاتی به وجود بیاید. مجموعه‌هایی اجتماعی وجود دارند که مثلاً این کارها را می‌کنند. خوب است آن‌ها را بشناسید. یکی از آن‌ها شرکت‌های تعیین اعتبار هستند و دیگری حسابرس‌های «راتبه» (بورس). این‌ها شرکت‌ها را بررسی می‌کنند و گزارش می‌دهند آیا می‌توانند منابع خوبی برای دستیابی به بعضی اطلاعات باشند.

استفاده غیرمجاز از اطلاعات ممنوع

اینکه

بعضی‌ها در جایگاه‌ها و موقعیت‌هایی هستند که باعث می‌شود به اطلاعات خاصی دسترسی داشته باشند، نباید باعث سوءاستفاده آن‌ها از آن اطلاعات بشود، یا حق ویژه‌ای برای خودشان در نظر بگیرند. به این می‌گویند سوءاستفاده (رانت) اطلاعاتی. مثلاً اعضای شورای شهر از اینکه قرار است جاده‌ای افتتاح شود اطلاع دارند. حالا اگر بروند و زمینی را کنار آن با قیمت پایین بخرند، در صورتی که فروشنده از این موضوع اطلاع نداشته باشد، درست نیست.

قیمت‌ها چه کاره‌اند؟

قیمت‌ها

از عوامل مهم علامت‌دهی هستند. بالا و پایین شدنشان نسبت به قیمت تعادلی (قیمتی که عرضه و تقاضای متعادل یک جنس را نشان می‌دهد)، نسبت به توالی و مصرف و وضعیت آن اطلاع می‌دهد. حالا اگر مدام در این قیمت‌ها دستکاری شود و قیمت واقعی متناسب با عرضه و تقاضای واقعی نباشد چه؟ معلوم است که قیمت‌ها علامت‌دهی‌های خودشان را از دست می‌دهند و به مردم اطلاعات اشتباه می‌دهند. خود این بر عوامل انگیزشی و تولید مصرف اثر بد می‌گذارد.

اطلاعات و عوامل انگیزشی دو عنصر مهم در اقتصاد هستند. اسلام هم دستورات کاملی در این زمینه دارد. رعایت این نکات و شناخت بیشتر آن‌ها می‌تواند در تصمیم‌گیری کمک کند.